

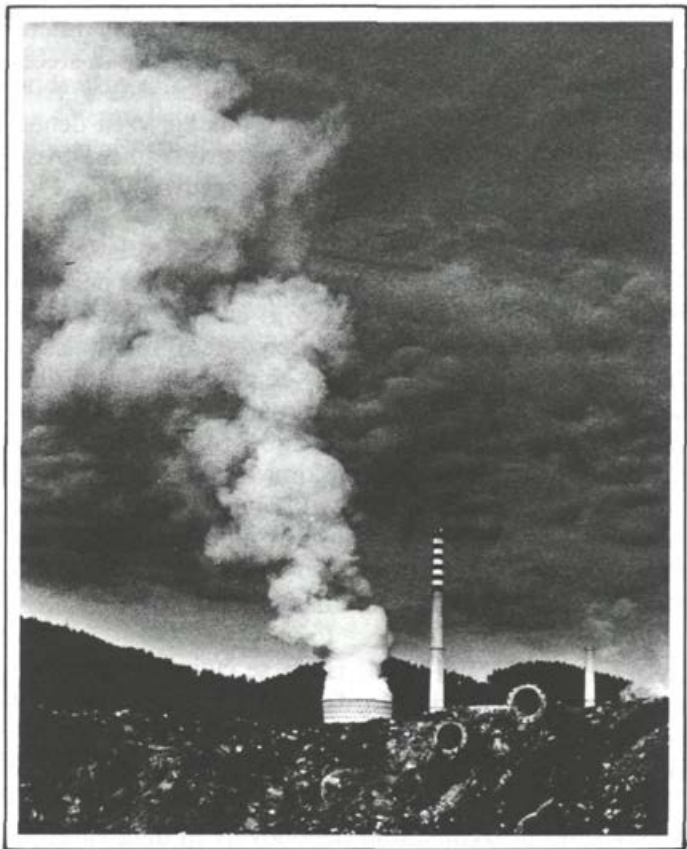
»Vselej se najdejo tovariši, ki skušajo z vsemi sredstvi preprečiti spremembe. Svoje trde glave zabarikadirajo zoper vsako znamenje napredka. Brez dvoma ne bodo hitro popustili, ker vedo, kaj bodo izgubili: svoje privilegije. In za te se bodo borili. So pa v manjšini. Ti povprečneži sedijo v foteljih, brez vsakršnih ideologij. Njihova lastna ideologija je foteljelogija. Prizadevamo si, da bi te ljudi zganili, da bi postala naša družba prožnejša, vitalnejša in pripravljena sprejemati reforme«.

Ali veste, kdo je to povedal? Nihče drug kot Jevgenij Jevtušenko, bard sovjetske poezije in še česa. Tako torej tam. Kako pa pri nas? Podobno, le da »perestrojko« jemljemo bolj tako, za hec. Seveda ne povsod in ne vsi. Poglejmo, kako je s tem pri ekologiji: če je Fedor Černe na ekološki problemski konferenci rekel, da se »še vedno srečujemo z razvojno inertnimi okolji, kjer ob prevladi kratkoročnih nad dolgoročnimi interesi zmaguje pravica onesnaževalcev, da ne poznajo niti obsega onesnaženja, ki ga povzročajo, niti njegovih posledic«, potem to seveda nikakor ne pomeni, da se bodo ljudje v foteljih zganili. Šele takrat, ko bo to trdo povedalo na tisoče Černetov, je upati, da bo »foteljelogom« odklenkalo.

Zanimivo je, da je njihov naglavni argument stroka. Saj poznate tisto znano pesmico: o pomembnih zadevah naj razmišljajo in odločajo strokovnjaki! Najhuje pri tej viži je to, da diskreditira tudi tiste prave, odgovorne strokovnjake, ki jih tudi v naši dolini ni malo. Da nas zgodovina uči le to, da se iz nje ne da nič naučiti, nas je zadnjič v 7D takole spomnil Braco Zavrnik: »Še posebej pa ne prenašam 'pameti', ki je narcisoidno zazrta v lastno izključnost in ki meni, da lahko vse zadeve tega sveta (ali pa vsaj lokalno) rešuje v imenu strokovnosti. Temu

sociologi že dolgo časa pravijo tehnokracija, torej vladavina tehniško obarvane, omejene, specialistične miselnosti, ki odreka komurkoli drugemu razen 'strokovnjakom' spregovoriti tudi o tako usodno skupnih zadevah, kot je ekologija oziroma o ekološko najbolj rušilni prvini, o energetiki«.

Tudi v naši dolini nas je »stroka« obdarila z vsemi znanimi ekološkimi posebnostmi. In taista »stroka« nam grozi z novimi načrti, novimi nebulozami, nad katerimi bo-

mo čez desetletja verjetno otroško začudeni. Če bomo seveda imeli začudenje komu sploh kazati!

V Dolini smo v obdobju revizij. Energetski načrti nam ne ponujajo ničesar. Tudi če bi TEŠ opremili z najboljšimi čistilnimi napravami, Dolina od tega ne bi imela nič več kot to, kar je imela pred stoletji in tisočletji: čistejši zrak, bolj zdrave gozdove, čistejšo vodo... Seveda so čistilne naprave nujne, toda poudariti moram, da pri tem nikakor ne gre za kakšne nove obveznosti in veliko žrtvovanje slovenskega gospodarstva in slovenske družbe, kot lahko tu in tam slišimo. Kje pa! Gre le za poravnavo starega dolga do narave, družbe in ljudi! V vsakem primeru pa čistilne naprave ne bodo prinesle blagostanja in sreče. To nam v tem času lahko prinese le hiter skok v vlak, ki pelje v postindustrijsko družbo. Toda kje vzeti denar, ko pa ga baje rabimo za še bolj intenzivno in masovno uporabo fosilnih goriv? Pa imamo alternativo!

Smo v začaranem krogu, kamor so nas poleg lastne neumnosti spravili tudi upniki z Zahoda. Ti nam pospešeno ponujajo delovno, energetsko in ekološko intenzivne proizvodnje, ki jih doma (tudi ali predvsem) zaradi nastopa ekološke javnosti ne morejo več plasirati. Kaj mislite, da bi Crvena zastava lahko v Združenih ameriških državah prodajala Yugo za 3990 dolarjev, če ne bi bila opremljena z jeklarnami, aluminijskimi kombinati ipd., ki ji prodajajo poceni surovine, ki so poceni zaradi podcenjene energije, ki je takšna zato, ker nihče ne plačuje varovanja okolja? Izvažamo naravo in zdravje ljudi. Izvažamo narodovo substanco. Kdo nam je to dovolil?

Nesreča v naši dolini je pač ta, da se čutimo dolžni proizvajati poceni energijo. In da očitno nismo sposobni z odločno akcijo prispevati k nujnim premikom v slovenskem gospodarstvu. Tudi če bo cena energije iz RLV in TEŠ nekoč »realna«, to ne bo spremenilo dejstva, da zapravljamo in izkoriščamo neobnovljiv in drag vir ener-

gije. Toda ne smemo pozabiti, da bo to »realno« ceno nekdo moral plačati. Manjše plače so seveda le ena od možnosti. In kaj bodo od tega imeli Gorenje, Veplas, Vegrad, Elkroj...? In vsa druga podjetja v Sloveniji, ki krvavo rabijo denar za tehnološko posodobitev (in s tem za zmanjšanje porabe energije)? Nič! Še bolj se bodo zvijala v primežu ekonomskih in cenovnih dubioz. Čez 40, 50 let, ko premoga ne bo več, se bomo smehljali in se trepljali, češ, bolj ali manj živi smo jo pa le odnesli.

Razprave in trda soočanja ob zahtevah za varovanje okolja imajo torej mnogo mnogo širši pomen kot samo ekološkega. So konflikt z dosedanjim načinom dela in razmišljanja. So borba proti cehovskemu načrtovanju gospodarskega in družbenega razvoja. In takih konfliktov se ne smemo bati. Moramo tvegati, pa čeprav bodo pri tem ceno plačali tudi konkretni posamezniki.

Če sem začel, pa naj še končam z Jevtušenkom, ki je nekje takole povedal: »Kdor pozablja žrtve od včeraj, bo jutri žrtev..., zato je sram najpomembnejše gonilo človeštva... Kje so sedaj nekdanji zažigalci? Zažigalci vseh revolucionarnih ognjev, kje so? Delajo kot gasilci. Sedaj so vsi v tej službi«.